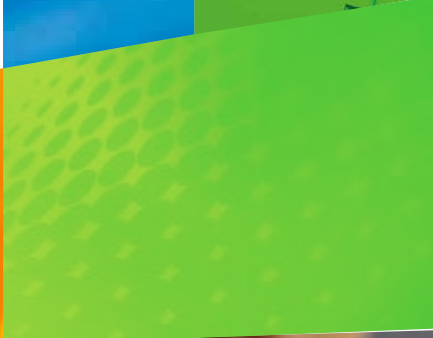


# TOIMINTASUUNNITELMA 2019



TERVEYDEN JA  
HYVINVOINNIN LAITOS



# Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintasuunnitelma 2019



TERVEYDEN JA  
HYVINVOINNIN LAITOS



# PÄÄJOHTAJAN SAATESANAT

Vuodesta 2019 tulee jälleen muutosten vuosi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa. Neli-vuotinen tulossopimuskausi on lopuillaan, ja on aika katsoa rohkeasti eteenpäin.

Uudistuksiin antaa sysäyksen ja peruslinjauksen keväällä eduskuntavaalien jälkeen laadittava uusi hallitusohjelma, jossa linjataan tulevien vuosien kansallinen työ. Tämä heijastuu luonnollisesti ja varsin konkreettisesti myös sosiaali- ja terveysministeriön sekä THL:n suunnitelmiin. Tässä toimintasuunnitelmassa kirjattuja toimia joudutaankin keväällä tarkistamaan, mahdollisesti jopa suuntaamaan uudelleen.

Eduskunta käsittelee tätä kirjoitettaessa maakuntauudistuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen isoa lakikokonaisuutta. Mikäli hallituksen ehdotukset läpäisevät eduskuntakäsittelyn, THL saa vastuulleen kolme isoa uutta tehtävää: sote-tietopohjan vahvistamisen, maakuntien arviointitoiminnan ja lupaviranomaistoiminnan. Olemme jo ennakoiden aloittaneet valmistautumisen näihin.

Laitoksen oman toiminnan kehittämisessä pääpaino on toisaalta johtamisen kehittämisessä ja henkilöstön osallistumisen lisäämisessä, toisaalta tietojärjestelmiemme toimivuuden ja tietoturvallisuuden kehittämisessä. Asiakkuusohjelmaa jatketaan, ja tutkimusohjelmauudistus siirtyy huolellisen valmistelun jälkeen toteutusvaiheeseen. Tilkanmäen kehittäminen jatkuu, konkreettisenä osoituksena tästä on oikeuslääketieteen tarpeita palvelevan uudisrakennuksen rakentaminen.

Viisivuotiskauteni THL:n pääjohtajana päättyy vuoden vaihteessa, jolloin jään eläkkeelle. Seuraajakseni on valittu LT Markku Tervahauta, joka on jo aloittanut uuteen tehtävään perehtymisen laitoksessa. Olen ymmärtänyt, että hänen suunnitelmissaan on avata perinpohjainen strategiakeskustelu ensi vuoden alussa. Tässä yhteydessä myös laitoksen toimintasuunnitelma on mahdollista arvioida tuorein mielin ja uusin ideoin.

Helsingissä 26.11.2018

Juhani Eskola  
Pääjohtaja

## Sisältö

Pääjohtajan saatesanat .....	3
Muuttuva toimintaympäristö .....	5
Strategian toimeenpano.....	7
Henkilöstösuunnittelu .....	18
Talouden ja hankintojen suunnittelu.....	21
Toimitilat.....	26
Viestintä .....	29
Tietoturva ja tietosuoja .....	30



## MUUTTAVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuoden 2019 toimintaa suunnitellaan tilanteessa, jossa THL:n ulkoinen toimintaympäristö on edelleen poikkeuksellisen suuressa muutoksessa. Toimialaan kohdistuvien muutospaineiden lisäksi globaalit kehitysnäkymät aiheuttavat useita kysymyksiä. Myös THL:n on pohdittava rooliaan ja tehtäviään osana ilmastomuutoksen vastaista kamppailua.

Vuosi 2019 tulee olemaan merkittävä vuosi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. Keväällä 2019 järjestetään eduskuntavaalit, joiden jälkeen valmistuva hallitusohjelma osoittaa suuntaviivoja ja painopisteitä laitoksen tulevaisuuden toiminnalle. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja maakuntauudistuksessa edetään kohti toimeenpanoa, mikäli eduskunta on hyväksynyt uudistusta koskevat lait. Edessä on aivan uudenlainen sote-järjestelmä, jonka rakentamisessa tarvitaan muutosturvaa kaikilta toimijoilta, myös THL:ltä.

Suomen talouskasvu on jatkunut laaja-alaisena. Sipilän hallitus asetti tavoitteeksi 72 prosentin työllisyysasteen ja työllisten määrän nostamisen 110 000:lla. Näyttää vahvasti siltä, että nämä molemmat tavoitteet saavutetaan hallituskauden loppuun mennessä. Uusia haasteita talouskehitykselle asettaa Suomen väestörakenne. Väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen heijastuvat suoraan työn tarjontaan ja uhkaavat suotuisaa talouskehitystä. Väestön profiilinen muuttuminen ja erityisesti syntyvyyden väheneminen ovat seikkoja, joihin THL:n täytyy kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Eduskunta hyväksyi alkoholilain kokonaisuudistuksen joulukuussa 2017. Keskustelu uudistuksen vaikutuksista on jatkunut vilkkaana lain voimaantulon jälkeen. Kaikki merkit viittaavat siihen, että tätä keskustelua tullaan käymään vielä pitkään. THL esitti lainvalmistelun yhteydessä asiantuntija-arvionaan, että alkoholilain uudistuksella olisi esitetystä muodostaan noin 5–6 prosenttiyksikön suuruinen kulutusta lisäävä vaikutus. Kestää vuosia, ennen kuin voidaan luotettavasti arvioida uudistuksen kokonaisvaikutukset. Kuitenkin jo nyt on nähtävissä, että uudistus on kääntänyt useita vuosia jatkuneen alkoholin kulutuksen laskevan trendin lieväksi kulutuk-

sen kasvuksi. THL pitää tätä kehitystä huolestuttavana, koska kulutuksen määrä on suorassa suhteessa alkoholisairauksiin kuolleiden lukumäärän kanssa.

Uuden genomilain käsittely eduskunnassa on viivästynyt. Hallituksen esityksessä uudeksi genomilaksi esitetään säädettäväksi genomilaki ja Suomeen perustettavaksi kansallinen genomikeskus, Suomen Genomikeskus. Keskus esitetään perustettavaksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteyteen. Suomen asukkaita koskeva genomitieto tallennettaisiin perustettavaan kansalliseen genomitietorekisteriin, jossa sen säilytys tapahtuisi keskitetysti ja korkeita tietoturva vaatimuksia noudattaen. Perustettava genomikeskus on samanaikaisesti sekä huikea kehitysaskel että THL:n kehittämisresursseja sitova hanke. Sen toiminnan käynnistäminen ajoittunee vuodelle 2019.

Hallitus on niin ikään antanut esityksen, jonka tavoitteena on, että jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollossa tallennettuja asiakastietoja voitaisiin käyttää mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti erilaisissa laeissa sallituissa käyttötarkoituksissa (ns. toissijainen käyttö). Henkilötietojen käyttöluvat myöntäisi keskitetysti yksi lupaviranomainen silloin, kun tietoaineistoja olisi tarpeen yhdistellä eri rekisterinpitäjiltä tai jos tarvitaan tietoja yksityisestä sosiaali- ja terveydenhuollosta. Esityksen mukaan lupaviranomainen toimisi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteydessä. Uuteen viranomaistointoon liittyy merkittäviä tietoturva- ja tietosuojakysymyksiä, joita THL aktiivisesti pyrkii ratkomaan. THL on aloittanut lupaviranomaisen perustamiseen liittyvät valmistelut, joista merkittävä osa ajoittuu vuodelle 2019.

Keskustelu ilmastomuutoksesta on saanut huomattavaa näkyvyyttä sen jälkeen, kun hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC julkaisi raporttinsa lokakuussa 2018. Raportin mukaan maapallon lämpötila on nousut noin asteella esiteollisesta ajasta. Mikäli lämpeneminen jatkuu nykyistä vauhtia, 1,5 asteen raja ylitetään vuosisadan puoleen väliin mennessä. Ilmastopaneelin mukaan tämän rajan ylittäminen aiheuttaisi merkittäviä riskejä sekä ihmisille että luonnolle. Ilmastomuutoksella on toteutuessaan merkittäviä terveysvaikutuksia.

THL täytyy jatkossa kohdentaa entistä enemmän resurssejaan ilmastomuutoksen terveysvaikutusten tutkimiseen ja arviointiin sekä tuloksista viestimiseen.

Keskustelu sisäilman epäpuhtauksien vaikutuksista ihmisen terveydelle on jatkunut vilkkaana. Terve ihminen terveissä tiloissa – kansallinen sisäilma ja terveys-ohjelma 2018–2028 julkaistiin lokakuussa 2018. THL:llä on merkittävä rooli ohjelman tavoitteiden toteuttamisessa. Laitos on asettanut ohjausryhmän kansalliselle ohjelmalle. Lisäksi sen asiantuntijoilla on merkittävä rooli ohjelman sihteeristössä ja sen asiantuntijatyössä.

Toimintaympäristön muuttumisesta huolimatta, tai ehkä juuri sen vuoksi, THL:n toiminnan perusta on edel-

leen kysynnän puolelta hyvin turvattu. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät kuitenkin nykyisten voimavarojen uudelleen suuntaamista ja toimien kohdentamista. Kalenterivuoden 2019 aikana uudistetaan THL:n strategiaperustaa. Lisäksi THL:n tutkimustoiminnan säilyttäminen kansainvälisesti kilpailukykyisenä ja laadukkaana edellyttää tutkimuksen kokoamista nykyistä suurempiin osakokonaisuuksiin ja merkittävästi entistä vahvempaa EU:n eri rahoituskanavien hyödyntämistä. Tämä työ on jo käynnistynyt THL:n tutkimusohjelmamuudistuksessa.



# STRATEGIAN TOIMEENPANO

## Hyvinvointiyhteiskunnan kestävyys

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Svennymme väestön ikääntymiseen, lasten ja nuorten hyvinvointiin ja rahoituksen riittävyyteen	Olemme arvioineet väestörakenteen muutoksen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja kehittäneet talouden ennustemalleja.
	Olemme tuottaneet seurantatietoa kansainvälisten sopimusten ja lainsäädännön toimeenpanosta (mm. Istanbulin sopimus, vanhuspalvelulaki, vammaislainsäädäntö, lastensuojelulaki ja sosiaalihuoltolaki) ja arvioineet säädösmuutosten vaikutuksia eri väestöryhmien ja eritaustaisten ihmisten hyvinvointiin, terveyteen ja toimintakykyyn.
	Olemme käynnistäneet palliatiivisen hoidon ja saattohoidon tietopohjan ja valtakunnallisten laatuindikaattoreiden kehittämisen johtamisen tueksi ja julkaisseet työstä ensimmäisen väliraportin.
	Olemme tuottaneet riippumatonta ja tutkittua asiantuntijatietoa sekä arvioita hyvinvointijärjestelmän sosiaalisesta ja taloudellisesta kestävydestä.
	Olemme tutkineet pienten lasten hoitojärjestelmän (perhevapaat ja hoidon tuet) vaikutuksia lasten ja perheiden hyvinvointiin sekä tasa-arvoon eri näkökulmista.
	Olemme tuottaneet seurantatietoa eri-ikäisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveydestä ja hyvinvoinnista sekä näihin yhteydessä olevista tekijöistä. Tuotamme myös tietoa avun, tuen ja palvelujen saavutettavuudesta ja palvelujen tarpeeseen vastaavuudesta.
	Olemme kehittäneet kuntoutuksen tietopohjaa ja toteuttaneet ensimmäiset indikaattorit nykyisen tietopohjan perusteella. Olemme käynnistäneet yhteistyöhankkeen, jonka tarkoituksena on valtakunnallisesti kehittää ja arvioida toimintakykykymittareita.
	Olemme tuottaneet vaihtoehtoihin skenaarioihin perustuvia ennusteita väestön ja sen osaryhmien terveyden, toiminta- ja työkyvyn sekä palvelutarpeen kehityksestä.
	Olemme kehittäneet uusia taloudellisten vaikutusten arviointimalleja ja vahvistaneet kvantitatiivista, pitkäjänteistä terveys- ja sosiaalitalouden tutkimusta.
	Hallituksen kärkihanke 4: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa
Olemme tuottaneet seurantatietoa vanhuspalvelulain ja kaikenikäisten omaishoitoa koskevan lainsäädännön toimeenpanosta.	
Olemme edistäneet iäkkäiden pitkäaikaispalvelujen ja asiakasohjauksen harmonisaatiota arvioimalla eri vaihtoehtojen kustannuksia, vaikutuksia ja henkilöstötarvetta.	

Hallituksen kärkihanke 3: Toteutetaan lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma	Olemme osallistuneet lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa tehdyn kehittämistyön siltaamiseen osallistamalla LAPE Akatemioiden toteuttamiseen, perhekeskustoimintamallin vakiinnuttamiseen ja systemisen lastensuojelun toimintamallin edistämiseen.
	Tuotamme säännöllistä seurantatietoa eri-ikäisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveydestä, hyvinvoinnista, koulunkäynnistä ja varhaiskasvatusratkaisuksista, osallisuudesta sekä avun saannista eri tasoilla tapahtuvan päätöksenteon tueksi ja palvelujen kehittämiseksi julkaisemalla nelivuotiaiden tutkimuksen perustulokset, toteuttamalla kouluterveyskyselyn tiedonkeruut (ml. väkivaltakokemukset, sijoitettujen lasten palvelukokemukset) sekä valmistelemalla 3–4 kuukauden ikäisten vauvojen LTH-tiedonkeruut vuodelle 2020.
	Olemme toimeenpanneet Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin sopimuksen) edellyttämiä matalan kynnyksen erityispalveluita naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan uhreille.
	Olemme kehittäneet työmenetelmiä väkivaltaa kokeneiden lasten kanssa työskentelyyn turvakotipalveluissa
Hallituksen kärkihanke 2: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta	Olemme tuottaneet käyttöön ajantasaista ja asiakaslähtöistä tietoa väestön hyvinvoinnista, osallisuudesta, terveydestä ja toimintakyvystä sekä terveyden edistämisen aktiivisuudesta ja terveyteen vaikuttavista tekijöistä, painopisteinä väestöryhmien väliset erot ja niiden taustatekijät.
	Olemme suunnitelleet järjestelmän, jolla kootaan tietoa näyttöön perustuvista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytännöistä ja parannetaan niiden löytymistä.
	Olemme yhteistyössä STM:n ja VM:n kanssa kehittäneet kuntien ja maakuntien rahoitukseen kannustinmekanismeja asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
	Olemme tukeneet hyvien toimintamallien käyttöönottoa painopisteinä osallisuuden lisääminen ja toimintamallit, jotka kohdentuvat niihin väestöryhmiin, joissa kuolleisuus, sairastavuus ja psykososiaalinen kuormittuneisuus ovat suurimpia.
	Olemme tukeneet ja kehittäneet laaja-alaista ja poikkihallinnollista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä tukeneet eri hallinnonaloja kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ottamaan huomioon päätöksensä vaikutukset hyvinvointiin, terveyteen ja eriarvoisuuteen.
	Olemme kehittäneet uusia menetelmiä rakennusten terveydellisten olosuhteiden kehittämiseksi.
Hallituksen kärkihanke 5: Osatyökykyisille tie työelämään	Olemme tukeneet OTE-hankkeen ja THL:n johtamien koordinaatiohankkeiden tulosten levittämistä ja hyödyntämistä valtakunnallisesti sekä käynnistäneet uusia kehittämishankkeita.

VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET	
Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Hallituksen kärkihanke 4: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa	Olemme tehneet jatkoanalyysijä Vanhuspalvelujen tila -tutkimusaineistosta sekä uudesta aineistosta, joka on muodostettu yhdistämällä vanhuspalvelu- ja RAI-vertailukehittämisaineistoa.
Hallituksen kärkihanke 3: Toteutetaan lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma	Olemme osallistuneet LAPE-akatemioiden toteuttamiseen asiantuntijapanoksella. Olemme tukeneet perhekeskustoimintamallin vakiintumista (mm. perhekeskusopas) ja toteuttaneet systeemisen lastensuojelun kouluttajakoulutuksen. Olemme raportoineet pienten lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut -tutkimuksen (LTH) sekä koulu- ja opiskeluidäisten (KTK) tuloksia hyvinvoinnista sekä avun ja tuen saannista. Olemme tuottaneet tietoa lastensuojelun asiakkaiden kokemuksista sekä lasten ja nuorten väkivaltakokemuksista.
	Koordinoimme lasten ja nuorten terveystarkastusten yhteydessä kerättävien tietojen hyödyntämistä terveysseurannassa.
Syvennymme väestön ikääntymiseen, lasten ja nuorten hyvinvointiin ja rahoituksen riittävyteen	Olemme tuottaneet seurantatietoa eri väestöryhmien terveydestä ja hyvinvoinnista FinTerveys-, FinSote-, LTH- ja KTK-tutkimusten sekä rekistereihin pohjautuvien tietojen avulla.
Hallituksen kärkihanke 2: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta	Uuden tutkimusmenetelmän, kvantitatiivisen qPCR:n, hyödyntäminen asumisterveystutkimuksissa on testattu ja sen käytöstä on tuotettu ohjeistusta terveysvalvonnan tarpeisiin.

## Varautuminen terveysuhkiin

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Vahvistamme valmiuttamme havaita ja analysoida riskejä ja uhkia THL:n eri toiminta-alueilla.	Olemme uudistaneet tartuntatautien seurantaan siten, että järjestelmien tuottama tieto ja THL:n asiantuntija-arviot ovat keskeisten sidosryhmien saatavilla ja käytettävissä.
	Olemme integroituneet kansallisiin poikkihallinnollisiin ja kansainvälisiin tilannekuvajärjestelmiin.
	Olemme saattaneet seurantatiedon saataville laajasti myös julkisten rajapintojen kautta.
	Olemme laajentaneet poikkihallinnollista ja sidosryhmäyhteistyötä mikrobiologisessa asiantuntijatyössä.
	Olemme uudistaneet ja tehostaneet hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobien lääkeresistenssin seurannan kansallisia järjestelmiä ja raportointia sekä laatineet torjuntaohjeita yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa.

Osallistumme uhkien ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan yhdessä viranomaisten kanssa	Olemme vastanneet kansallisesta ja kansainvälisestä infektiohaituuhkien viranomaispäivystyksestä ja osallistuneet kemikaaliuhkien viranomaispäivystykseen.
	Laajojen tai vakavien infektiohaitu- sekä vesiepidemioiden hallinta ja torjunta perustuu hallinnonalojen yhteistoimintaan ja on tasolla, joka takaa väestön turvallisuuden.
	Olemme ohjanneet kuntia hyödyntämään valtakunnallista rokotusrekisteriä ja laatimaan toimintasuunnitelman rokotuskattavuuden ylläpitämiseksi ja erityisryhmien, kuten maahanmuuttajien, rokotussuojan parantamiseksi.
	Olemme huolehtineet tartuntatautilain ja sote-uudistuksen yhteydessä tartuntataudeista vastaavien alueellisten viranomaisten yhteistyön säilyttämisestä.

## VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Osallistumme uhkien ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan yhdessä muiden viranomaisten kanssa	Olemme vastanneet kansallisesta ja kansainvälisestä infektiohaitu- ja kemikaaliuhkien 24/7-viranomaispäivystyksestä (IHR ja EWRS B- C -päivystykset).
Osallistumme uhkien ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan yhdessä muiden viranomaisten kanssa sekä vahvistamme valmiuttamme havaita ja analysoida riskejä ja uhkia THL:n eri toiminta-alueilla	Olemme yhteistyössä kuntien ja maakuntien/sairaanhoitopiirien kanssa tuottaneet valtakunnallista ja alueellista tartuntatauti- ja rokotuskattavuustietoa jatkuvaluonteisesti ja ajantasaisesti sekä ylläpitäneet väestön korkeaa rokotuskattavuutta huomioiden erityisryhmät kuten seksuaalivähemmistöt, maahanmuuttajat ja rokotuksiin epäröiden suhtautuvat.
Osallistumme uhkien ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan yhdessä viranomaisten kanssa	Kehitämme STM:n kanssa VNK:n Terveet tilat 2028 -ohjelman alla THL:n Sisäilma ja terveys -ohjelman yhteistyössä laajan sidosryhmäverkoston kanssa.

## Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
	Olemme toimeenpanneet THL:n toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet.
Keskitymme tasa-arvon lisäämiseen terveydessä, toimintakyvyssä, osallisuudessa ja hyvinvoinnissa	Terveyden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin tilasta sekä väestöryhmittäisistä eroista ja niiden muutoksista on tuotettu ajantasaista tietoa THL:n sähköisissä raportointijärjestelmissä valtakunnallisesti ja alueellisesti.
	Tietotuotannossa sekä seuranta- ja indikaattorityössä on otettu huomioon kasautuva eriarvoisuus ja tuotu esiin sosioekonomisen aseman, sukupuolen, ikäryhmän, etnisen taustan, toimintakykyrajoitteisuuden ja asuinpaikan yhteisvaikutuksia.
	Olemme tuottaneet tietoa eri hallinnonalojen politiikkojen vaikutuksista eriarvoistumiskehitykseen ja syrjäytymiseen.
	Olemme tehneet suunnitelman ehkäisevän työn kustannusvaikuttavuuden arvioinnista ja käynnistäneet arviointityön.
	Olemme tuottaneet tietoa perustulokokeilun vaikutuksista erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien toimeentuloon ja osallisuuteen.
	Olemme koonneet verkostoyhteistyössä maakuntien ja kuntien käyttöön demokratiaa ja osallisuutta edistäviä toimintamalleja.
	Olemme koonneet ja välittäneet tietoa sosiaalisen osallisuuden (ml. kansalaisosallisuus ja työelämäosallisuus) toimintamalleista kunnille, alueille ja ministeriöille.
	Asiakkaitten osallistuminen ja kokemusasiantuntijuustoiminta palveluiden kehittämisessä on lisääntynyt THL:n tuella.
	Monikulttuurisen väestön terveyden ja hyvinvoinnin tietopohjaa ja sen vaikuttavuutta on vahvistettu sekä palvelujärjestelmää kehitetty MONET-asiantuntijaryhmän toimintasuunnitelman mukaisesti.
Hallituksen kärkihanke 2: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta	Olemme koonneet ja levittäneet tietoa hyvinvointia ja osallisuutta lisäävistä hyvistä toimintamalleista ja -politiikoista erityisesti liittyen mielenterveyteen sekä elintapoihin.
	Olemme tukeneet maahanmuuttajien infektio-ongelmien hallintaa osana kotouttamistoimintaa ja turvapaikanhakijoiden infektioiden torjuntaa osana vastaanottokeskusten toimintaa (yhteistyössä sisäministeriön kanssa).
	Tuottamamme tieto on saatettu informaatio-ohjaustyön käyttöön heikommassa asemassa olevan väestöryhmän hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
	Vankiterveydenhuollon yksikkö toimii sovittujen tavoitteiden mukaisesti THL:n tulosohjauksessa ja sen toimintaa ja osaamista on kehitetty edelleen.
	Olemme lisänneet nuorten rikoksenteekijöiden ohjautumista sovitteluun nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
	Olemme vahvistaneet turvakotipalveluiden saatavuutta tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta. Olemme lisänneet tiedottamista turvakotipalveluista, jotta palvelut olisivat sidosryhmien ja väestön tiedossa väkivaltakierteen katkaisemiseksi.
Hallituksen kärkihanke 6: Nuorisotakuuta yhteiskuntatakuun suuntaan	Olemme tukeneet asiantuntemuksellamme Nuorisotakuuta yhteiskuntatakuun suuntaan -kärkihankkeen toimeenpanoa.

VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET	
Toimenpide	Tärkeimmät tulokset 2019
Keskitymme tasa-arvon lisäämiseen terveydessä, toimintakyvyssä, osallisuudessa ja hyvinvoinnissa	Vankiterveydenhuollon toimintasuunnitelma on valmis ja kansallisen ohjelman laatiminen on aloitettu
	Monikulttuurisen väestön terveyden ja hyvinvoinnin tietopohjaa ja sen vaikuttavuutta on vahvistettu sekä palvelujärjestelmää kehitetty MONET-asiantuntijaryhmän toimintasuunnitelman mukaisesti.
	On osallistuttu pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen vammaisasiain yhteistyöhön rakentamalla tietopohjaa sekä osallistumalla koulutuksiin ja seminaareihin.
	Sovittelun ohjausta muihin palveluihin on vahvistettu. Olemme tehostaneet sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää nuorten sovittelualoitteiden lisäämiseksi.
	Olemme ottaneet käyttöön sähköisen verkkokoulutuksen sisällön lähisuhdeväkivallan tunnistamisesta ja siihen puuttumisesta sekä levittäneet tietoisuutta verkkokoulutuksesta.

## Muuttuva sairauksien kirjo

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Sairauksien määrittäjät muuttuvat väestön ikääntyessä ja elintapojen muuttuessa. Kansanterveyteen perinteisesti vaikuttavien sairauksien ohella tartumme yleistyyiin terveysongelmiin kuten muistisairauksiin, riippuvuuksiin ja elintapojen haitallisiin muutoksiin	Olemme tutkineet kohorttiaineistoista keskeisten kansantautien syitä ja syntymekanismia sekä uusien biomarkkereiden ja geenitiedon hyödyntämistä sairauksien riskin ennustamisessa.
	Olemme tutkineet varhaisen ravitsemuksen yhteyksiä lasten tyyppiin 1 diabeteksen, astman ja keliakian riskiin.
	Olemme tehneet kokeellista tutkimusta muistisairauksien ehkäisemisestä ja tuloksia hyödynnetään kansallisesti ja kansainvälisesti.
	Olemme osallistuneet alkoholiohjelman, mielenterveysohjelman ja muistisairausohjelman sekä Yhteistyöllä terveyttä ja hyvinvointia -kärkihankkeen toteuttamiseen.
VUODEN 2018 TÄRKEIMMÄT TULOKSET	
Sairauksien määrittäjät muuttuvat väestön ikääntyessä ja elintapojen muuttuessa. Kansanterveyteen perinteisesti vaikuttavien sairauksien ohella tartumme yleistyyiin terveysongelmiin kuten muistisairauksiin, riippuvuuksiin ja elintapojen haitallisiin muutoksiin	Olemme tuottaneet tieteellisiä artikkeleita uusista biomarkkereista ja genetiikasta sekä arvioita niiden hyödynnettävyydestä sairauksien ennaltaehkäisyssä.
	Olemme toteuttaneet muistisairauksien ennaltaehkäisy tutkimuksen jatkoseurannan sekä aloittaneet siihen liittyvän raportoinnin.
	FinTerveys-terveysraportti (Aikuisväestön terveyden, toimintakyvyn ja niihin vaikuttavien tekijöiden alueelliset ja sosioekonomiset erot ja niiden muutokset 2000-luvulla) ja FinTerveys: nuorten aikuisten raportti (18–29-vuotiaiden suomalaisten terveys, toimintakyky ja niihin vaikuttavat tekijät: nykytila ja muutokset 2000-luvulla).
	Olemme tutkineet varhaisen ravitsemuksen yhteyksiä lasten tyyppiin 1 diabeteksen, astman ja keliakian riskiin.

## Palvelujärjestelmän muutos

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Tuemme valtakunnallista ja alueellista päätöksentekoa sekä alan toimijoita sote-uudistuksen toteuttamisessa	Olemme osallistuneet sote-lainsäädännön toimeenpanoon eri valmisteluryhmissä.
	Olemme tuottaneet arviointeja ja selvityksiä sote-uudistuksen toteutumisesta ja vaikutuksista.
	Olemme tukeneet sote-uudistuksen toteuttamiseen osallistuvien keskeisten toimijoiden yhteistyötä.
Tarjoamme tietopohjan ja tiedolla johtamisen välineitä	Olemme suunnitelleet ja käynnistäneet sote-uudistuksen edellyttämät uudistukset rekisteritietovarantoihimme ja tiedonkeruisiin.
	Olemme tuottaneet tietopohjaa uudistusten seuraamiseksi ja arvioimiseksi.
	Olemme tarkentaneet tiedolla johtamisen kuvausta: eri ryhmien tarpeita, valtakunnallista kokonaiskuvausta, palveluverkon ja palvelujen suunnittelua maakunnissa ja valtakunnan tasolla.
Osallistumme toiminnan ohjaukseen roolimme mukaisesti	Rooliamme toiminnanohjauksessa on selkeytetty, mukaan lukien työnjako STM:n kanssa.
	Kanta-palvelujen kehittäminen on edennyt vuoden 2019 toimintasuunnitelman mukaisesti. Kanta-palvelujen uusi ohjaus- ja toimintamalli vuodesta 2020 lähtien on suunniteltu ja toimeenpano käynnissä.
	Olemme osallistuneet maakuntien tietojärjestelmien ja tietohallinnon muutosten valmisteluun.
	Valtion järjestämällä ja tuottamalla sote-erityispalveluilla (vankiterveydenhuolto, valtion mielisairaalat, valtion koulukodit, vankilan perheosasto, turvakotipalvelut, rikos- ja riita-asioiden sovittelu, oikeusgenetiikka, oikeuslääkintä ja oikeustoksikologia) on selkeä rooli sote-palvelujärjestelmässä.
Hallitusohjelman reformi 1: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus	Tietojärjestelmäratkaisumme on tehty vastaamaan sote-uudistuksen tavoitteita ja toimeenpanoa.
	Olemme levittäneet tietoa ja tarjonneet asiantuntijatukea lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelukokonaisuuksien (perhekeskus, opiskeluhoito, erityis- ja vaativan tason palvelut) kehittämiseksi ja arvioimiseksi. Olemme edistäneet tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa.
Hallituksen kärkihanke 1: Palvelut asiakaslähtöisiksi	Olemme tehneet selvityksiä ja tutkimuksia sosiaalityön ja heikoimmassa asemassa olevien palveluiden yhteensovittamisesta kokeiltavan perustulon kanssa.
	Olemme levittäneet tietoa ja tarjonneet asiantuntijatukea kokemusasiantuntijuuden ja asiakkaiden osallistumisen toimintamallin käyttöönotossa.

VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET	
Toimenpide	Tärkeimmät tulokset 2019
Tuemme valtakunnallista ja alueellista päätöksentekoa sekä alan toimijoita sote-uudistuksen toteuttamisessa	Olemme tuottaneet arviointeja ja selvityksiä sote-uudistuksen toteutumisesta ja vaikutuksista.
	Olemme toteuttaneet perustulon kokeiluun liittyviä selvityksiä ja käynnistäneet kokeilua koskevia tutkimuksia.

## Otamme tietoineistomme tehokäyttöön

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Nostamme tiedon jalostusastetta, parannamme aineistojemme ja tuotteidemme hyödynnettävyyttä	Olemme tukeneet sote-tietojen lupaviranomaistoiminnan käynnistymistä lainsäädännössä annetun aikataulun mukaisesti.
	Väestötutkimustemme tiedonkeruut tukeutuvat yhteisiin tuotteistettuihin työkaluihin logistiikassa, tiedonhallinnassa ja perusraportoinnissa.
	Terveydenhoidon hoitoilmoitusrekisterin (HILMO) tiedonkeruu ja raportointi on toteutettu uudistetulla toimintatavalla.
Otamme käyttöön uusia toimintamalleja sekä kehitämme uudenlaisia dataan perustuvia sovelluksia	Olemme uudistaneet tietotuotantoa asiakaslähtöiseksi siten, että asiakkaiden tiedon käytön aikataulu ja konteksti tunnetaan. Tarjoamme tieto- ja asiantuntijapalveluja oikea-aikaisesti.
	Olemme kehittäneet ja uudistaneet tute- ja palveluvalikoimaa asiakastarpeiden ja asiakaspalautteiden ohjaamina.
Tuetaan viestinnän keinoin tietoineistojen (datan) tunnettuutta ja edistetään niiden monipuolista käyttöä	Aineistojen tunnettuus on parantunut ja käyttö on lisääntynyt. Lisääntynyt käyttö voidaan todeta kävijäanalytiikasta.
Hallituksen kärkihanke 5: Digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen. Digitalisoidaan julkiset palvelut	Sähköisen säilyttämisen ja arkistoinnin tavoitetila ja tiekartta on määritelty. Toteutus riippuu rahoituksen ja resurssitilanteen kehittymisestä.
	Olemme tehneet toteutussuunnitelman Kanta-järjestelmän hyödyntämisestä rekisteritietojen lähteenä ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu. Olemme pilotoineet valittavien tietokokonaisuuksien rekisteritietojen keruuta Kanta-järjestelmästä.
	Kehittämisen- ja investointiohjelmaa IT-infrastruktuurin parantamiseksi toimeenpannaan yhteistyössä Valtorin kanssa.
Hallituksen reformi 1: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus	Keskeisimmät vuoden 2020 alusta lukien tarvittavien tiedonkeruu- ja rekisteriuudistusten määrittelyt on tehty. Toteutusprojektit on suunniteltu ja aikataulutettu.  SOTERI- (Valvira) ja Palveluluokitus-projektien toteutuksessa on saavutettu kansallisesti yhtenäiset ratkaisut organisaatio-, toimipaikka- ja palvelutietojen hallintaan.



VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET	
Toimenpide	Tärkeimmät tulokset 2019
Nostamme tiedon jalostusastetta, parannamme aineistojemme ja tuotteidemme hyödynnettävyyttä	THL:n väestötutkimusten tuotteistettuja ratkaisuja on kehitetty, julkaistu ja siirretty ylläpitoon. Toteutusten opit ja kehitystarpeet toteutuneissa väestötutkimuksissa raportoitu.

## Vahvistamme ennakointikykyämme

*Reagoimme nopeasti terveyden ja hyvinvoinnin tilaan ja sen edistämiseen liittyviin muuttuviin tietotarpeisiin. Näkemyksemme kantaa yli päivänpolitiikan ja näyttää suuntaa tuleviin muutoksiin.*

Toimenpide	THL:n tulokset 2019
Ennakoimme systemaattisesti terveyden ja hyvinvoinnin tilaan ja niiden edistämiseen liittyviä muutoksia	Olemme kehittäneet terveyden ja hyvinvoinnin sekä niitä määrittävien tekijöiden tulevan kehityksen arviointiin tähtäävää ennakointiraportointia.
	Olemme kehittäneet eri väestöryhmien hyvinvointi- ja terveysseurantaan yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten havaitsemiseksi.
	Olemme muodostaneet kokonaiskuvan ilmastomuutoksen ja sen torjuntatoimien vaikutuksista terveyteen perustuen kirjallisuuteen, SOTERKO-yhteistyöhön sekä tekemiimme kvalitatiivisiin ja kvantitatiivisiin analyyseihin.
	Olemme alkaneet tuottaa viikoittain ilmestyvää, viranomaistahoille toimitettavaa tilannekuvaraporttia infektio- ja tautiuhkista analysoiden ja tulkiten sekä kansallisten seurantajärjestelmien että EU- ja WHO-varhaisvaroitusjärjestelmien kautta meille saapuvaa tietoa.
	Olemme toteuttaneet erillisen maahanmuuttajien infektio-ongelmia kartoittavan seurantamallin, josta raportoidaan sosiaali- ja terveysministeriölle viikoittain.
	Olemme luoneet THL:n tietovarantoja hyödyntäviä, automatisoituja kokonaisvaltaisia ennusteita terveyden ja hyvinvoinnin keskeisistä ulottuvuuksista.
Viestintäympäristön muutosten luotaaminen sekä sidosryhmätutkimusten trendi- ja ennakointimittareiden hyödyntäminen on jatkuvaa	
VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET	
Toimenpide	Tärkeimmät tulokset 2019
Ennakoimme systemaattisesti terveyden ja hyvinvoinnin tilaan ja niiden edistämiseen liittyviä muutoksia	Olemme laatineet ennakointiraportin terveyden ja hyvinvoinnin sekä niitä määrittävien tekijöiden kehityssuunnista.
	Olemme tuottaneet uutta tietoa pienten lasten ja koululaisten hyvinvoinnista ja kehittäneet tiedonkeruista uusia indikaattoreita hyvinvoinnin ja palvelujen seurantaan.
	Olemme alkaneet tuottaa viikoittain ilmestyvää, viranomaistahoille toimitettavaa tilannekuvaraporttia infektio- ja tautiuhkista analysoiden ja tulkiten kansallisten seurantajärjestelmien sekä EU- ja WHO-varhaisvaroitusjärjestelmien kautta meille saapuvaa tietoa.
	Keskeisiä kansanterveysongelmia koskevat ennakointilaskelmat on tuotettu ja raportoitu.

## Uudistumme kumppaneitamme ja asiakkaitamme varten

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Tunnetta kumppanimme ja tuotteidemme käyttäjien tiedontarpeet nykyistä paremmin	Teemme säännöllisesti sidosryhmä-, asiakkuus- ja tuote-/kanavatutkimuksia sekä toiminnan laadun arviointeja ja hyödynnämme niitä asiakastyössä, tuotekehityksessä ja toiminnan kehittämisessä.
Jalostamme asiantuntemuksemme vaikuttaviksi tietotuotteiksi ja palveluiksi käyttäjien kanssa vuorovaikutuksessa	Yhteiskehittäminen ja aktiivinen sidosryhmävuorovaikutus ovat toimintamme kivijalka, jolla lisätään asiakasyymmärrystä ja laajennetaan osaamis pohjaa. THL:n yhteinen tuotevalikoima vastaa asiakasryhmiemme tarpeisiin ja kanavat tukevat tuotteiden ja tiedon helppoa saavutettavuutta ja käyttöä.
Muutamme toimintatapojamme entistä joustavammiksi ja asiakaskeskeisemmiksi	THL:n prioriteettiasiakkuuksille on määritelty ja otettu käyttöön hoitomallit. Asiakastietoa kerätään ja hyödynnetään fokusoidusti käyttäen hyväksi CRM-järjestelmää.
Ulkoiset viestintäkanavat ja -tuotteet arvioidaan, tunnistetaan ulkoisten sidosryhmien uudet tarpeet ja uudistetaan sisältöjä ja kanavia sen mukaan	Olemme vieneet käytäntöön asiakkuustyön painopisteitä, toteuttaneet henkilöstön ja esimiesten valmennuksia sekä vahvistaneet asiakaskeskeisyyttä toiminnan suunnittelussa ja johtamisessa. THL:n asiantuntijoilla on käytössään tarpeitaan vastaavat ulkoiset viestinnän kanavat ja niitä on muokattu sisältöstrategian ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.
	Tunnetta sidosryhmiemme, erityisesti potentiaalisten ja nykyisten asiakkaiden, toimintaympäristön haasteet, tiedontarpeet ja tiedonhankintakeinot.

## Rakennamme yhdessä työyhteisöämme

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Kehitämme koko henkilöstön yhteistyönä työympäristöämme, uusia työskentelytapoja ja reilua työyhteisöä  Työyhteisöviestintää uudistetaan	Osallistamme henkilöstöä asioiden valmistelussa ja päätöksenteko on avointa.
	Olemme ottaneet käyttöön joustavia työnteon muotoja ja kehittäneet työympäristöä toimitila- ja kustannustehokkaaksi.
	Olemme kehittäneet uusia luovia tapoja tehdä yhteistyötä niin laitoksen sisäisesti kuin kumppaneidenkin kanssa.
	Sisäisiä palveluja on selkeytetty ja prosesseja sähköistetty.
	Suunnitelma on tehty ja sen toteutus on käynnistynyt
<b>VUODEN 2019 TÄRKEIMMÄT TULOKSET</b>	
Toimenpide	Tärkeimmät tulokset 2017
Kehitämme koko henkilöstön yhteistyönä työympäristöämme, uusia työskentelytapoja ja reilua työyhteisöä  Koko henkilöstön viestinnän ja vaikuttamisen osaamista kehitetään jatkuvasti	Johtamisosaamista arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti.
	Viestintäyksikön tarjoama koulutus on arvioitu ja sitä on muutettu palautteen ja viestinnän muutostrendien mukaan.

## Priorisoinnit ohjaavat voimavarojemme kohdentamista

Toimenpide	Työmme tulokset 2019
Suuntaamme resurssimme ydintoimintoihin ja tehostamme niitä tukevia prosesseja	Strategiasta johdetut tavoitteet ohjaavat työtämme. Priorisoimme työmme niin, että jokaisella on mahdollisuus suoriutua työtehtävistä työajalla.
	Olemme ottaneet käyttöön talouden ja henkilöstösuunnittelun kattavan toiminnanohjausjärjestelmän.
Lisäämme tavoitteitamme tukevaa ulkoista rahoitusta ja yhteistoimintaa yritysten kanssa	Ulkoisen rahoituksen hakemista johdetaan strategiaperusteisesti.
	Selvitetään laitoksen tutkimuskokonaisuutta, priorisoidaan ongelmat ja määritetään laitoksen tutkimuskokonaisuudet.
	Jatketaan yritysyhteistyön mahdollisuuksien selvittämistä.

# HENKILÖSTÖSUUNNITTELU

## KEHITTÄMIS- TEEMAT V. 2019



*Kehittämisteemat 2019.*

## Osaamisen, työhyvinvoinnin ja johtamisen kehittäminen vuonna 2019

Vuoden 2019 tärkeimmät kehittämistehtävät ovat **laitoksen henkilöjohtamisen vuorovaikutteisuuden kehittäminen sekä johtamisen ydinprosessien ja johtamisrakenteen kehittäminen**. Osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämisessä keskiössä ovat tulevien osaamistarpeiden ennakointi sekä henkilöstön työmäärän hallinnan tukeminen. Henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta keskitytään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoisuuden parantamiseen ja seurannan kehittämiseen.

### 1. Osaava henkilöstö, kehittyvät työprosessit

Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen edellyttää keskustelua tulevaisuudessa tarvittavista osaamisista. Osastoilla ja yksiköissä toteutetaan vuoden 2019 aikana tulevien **osaamistarpeiden ennakointikeskustelut**. Keskustelut ovat osa laitoksen strategian päivitystyötä. Ennakoivan henkilöstösuunnittelun tueksi valmistellaan uuden **henkilöstö- ja taloussuunnittelun työkalun** käyttöönotto syksyllä 2019. Työkalun avulla johtamistyössä pystytään hyödyntämään reaaliaikaista tietoa henkilöresursseista ja niitä koskevista suunnitelmista. Tavoitteena on parantaa laitoksen osaamisen johtamisen ennakoivuutta sekä edistää sisäistä liikkuvuutta.

Laitoksen keskitetyn osaamisen kehittämisen pääteemoja ovat vuonna 2019 edelleen **asiakaslähtöisyys, viestintä ja vaikuttaminen, projektinhallinta sekä työprosessien kehittäminen**. THL:n asiakkuusohjelmaa sekä vuonna 2018 pilotoitua jatkuvan parantamisen periaatteeseen perustuvaa kehittämistä jatketaan. Työyhteisötaitojen valmennuksilla tuetaan hyvää työyhteisön jäsenyyttä ja parannetaan työntekijöiden valmiuksia oman työn ja ajankäytön johtamiseen. Koulutusten järjestämisessä hyödynnetään yhteistyöverkostoja ja e-oppimisen mahdollisuuksia.

sia. Osastoilla luodaan ja ylläpidetään yhteistyöverkostoja rahoitushakujen onnistumisen varmistamiseksi. **Rahoitushakuihin valmistautumisen** tueksi järjestetään koulutuksia ja konsultointia.

## 2. Innostava työyhteisö, hyvinvoiva työntekijä

Työhyvinvoinnin keskeinen kehittämiskohde THL:ssa on henkilöstön työmäärän hallinta suhteessa käytettävissä olevaan työaikaan. Yksiköiden ja tiimien johtamistyössä tuetaan **henkilöstön töiden organisointia ja työaikojen hallintaa**. Jokainen asiantuntija on myös itse vastuussa oman työnsä johtamisesta. Oman työn hallinnan ja esimiestyön tueksi järjestetään valmennuksia ja työnohjausta.

Innostava työyhteisö on tärkeä työhyvinvoinnin lähde, ristiriidat heikentävät työssä jaksamista. Esimiesten tehtävänä on huolehtia siitä, että työyksiköiden **ongelmiin puututaan varhaisen välittämisen ja puheeksiottamisen toimintatapaa hyödyntäen**. Henkilöstöhallinto tukee esimiehiä vaikeiden tilanteiden ratkaisussa; tukitoimia tehostetaan vuonna 2019. Jotta ongelmiin ajautuneita työyhteisöjä pystytään tukemaan mahdollisimman hyvin, ongelmien **raportointia henkilöstöhallintoon** kehitetään edelleen. Laitoksessa ei sallita kiusaamista ja epäasiallista käytöstä – ongelmatilanteiden ratkaisemisen tukena käytetään mm. työnohjausta ja sovittelua.

Henkilöstön osallistumismahdollisuuksien kehittäminen vaatii edelleen toimenpiteitä. Vuonna 2019 yksiköissä ja osastoilla otetaan käyttöön uusia **henkilöstön osallistumisen ja kuulemisen toimintatapoja**. Laitoksen yhteiset prosessit, kuten toiminnansuunnittelu ja työhyvinvointikyselyjen käsittely, tulee toteuttaa koko laitoksessa henkilöstön osallistumismahdollisuudet varmistaen. Avointa vuoropuhelua johtoryhmän ja työntekijöiden kesken lisätään suunnitelmallisesti henkilöstön tekemien aloitteiden pohjalta. Kehityskeskustelukäytäntöä uudistettiin vuonna 2018 ja kehittämistyötä jatketaan vuonna 2019. Hyvän työsuorituksen huomioimiseksi toteutettiin vuonna 2018 **kertapalkitsemisen kokeilu**. Palkitsemisen kehittämistyötä jatketaan saatu palaute huomioiden vuonna 2019.

Vuonna 2019 valtaosa THL:n toiminnoista on siirtynyt työskentelemään monitilaympäristössä. Muuttojen jälkeen seurataan muutosten onnistumista ja toteutetaan tarvittavat kehittämistoimet. Hanke jatkuu laitoksen **yhteisten työprosessien** (kokous-, sähköposti- ja yhteistyökäytännöt) **kehittämistyön** muodossa.

Työterveyshuoltoyhteistyössä edistetään jaksamisen tukea ja työterveysongelmien ennaltaehkäisyä. Paljon sairastaville työntekijöille laaditaan hoitosuunnitelmat ja niiden toteutusta seurataan. Työsuojelu- ja turvallisuusasioiden painopisteitä ovat vuonna 2019 uupumuksen, kiireen ja epäasiallisen kohtelun ehkäisy sekä yhteisen työpaikan riskinarviointi.

## 3. Laadukas johtaminen arjessa ja muutoksissa

Tavoitteenamme on, että johtamistehtävä nähdään ammattina, johon panostetaan. THL:n johtamisjärjestelmää uudistettiin vuonna 2015. VMBaron tulosten ja THL:n toiminnan ulkoisten arviointiraporttien perusteella laitoksen **johtamisjärjestelmän toimivuutta** tullaan arvioimaan ja johtamisvastuita ja -prosesseja selkiinnyttämään vuoden 2019 aikana. Samalla arvioidaan mm. tiiminvetäjän ja yksikönpäällikön välisen työnjaon toimivuutta.

Yhteisen johtamiskulttuurin luomiseksi ja hyvien johtamiskäytäntöjen jakamiseksi vuonna 2019 käynnistetään uudelleen THL:n **yhteinen esimiestyön kehittämisohjelma**. Kehittämisohjelmaan sisällytetään vuonna 2019 esimiestyön 360-arviointien ja VMBaron tulosten perusteella keskeisimpiä aiheita: ajanhallinnan, töiden organisoinnin sekä vaikeiden tilanteiden johtamista. **Johtoryhmälle toteutetaan oma kehittämisohjelmansa**. Kehittämisohjelman tavoitteena on selkiinnyttää laitostason johtamisen toimintatapoja, lisätä johtamisen avoimuutta, luottamusta johtamiseen sekä parantaa johdon ja henkilöstön vuoropuhelua. **Johtamistyötä tukevia tieto- ja raportointipalveluja kehitetään** sekä hallinnollisia prosesseja digitalisoidaan. Uudistuksia tuetaan valmennuksilla.

Muutosten ja sopeutustoimien johtaminen toteutetaan valtionvarainministeriön muutosturvaperiaatteiden ja laitoksen henkilöstöpoliittisten periaatteiden mukaisesti. Muutostukea järjestetään prosessin läpiviennistä vastuus-

sa olevien esimiesten, muutoksen kohteena olevan henkilöstön ja koko henkilöstön tueksi. Muutoksen jälkihoiton tueksi tarjotaan mm. työnohjausta. Vuodesta 2019 lähtien johtamisen tukitoimet ulotetaan myös muutoksen suunnitteluvaiheeseen.

## Henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman painopisteet vuonna 2019

Laitoksen henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman perustan muodostavat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät periaatteet. Periaatteiden mukaisesti henkilöstön yhdenvertainen kohtelu varmistetaan yhtenäisten johtamiskäytäntöjen ja seurannan muodossa rekrytoinneissa ja urakehityksessä sekä palkkauksessa ja palkitsemisessa. Työn ja muun elämän yhteensovittamista tuetaan työn joustoilla. Jokaisella työntekijällä on oikeus hyvään johtamiseen sekä turvalliseen, hyvinvoivaan työyhteisöön. Kehittämisen keskeisimmät toimenpiteet vuonna 2019 ovat **rekrytointien ja palkkauksen seurannan kehittäminen** tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi **sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoisuuden kehittäminen** (teemojen käsittely johtamistehtävissä toimivien valmennuksissa, artikkelit, tietoiskut).

**32%**

Kaupallinen tai yhteiskuntatieteellinen koulutus

**10%**

Yleissivistävä koulutus

**26%**

Terveys- ja sosiaalialan koulutus

**910**

asiantuntijaa

- naisia 73 %
- miehiä 27 %
- keski-ikä 46,6 v

**10%**

Tekniikan koulutus

**20%**

Luonnontieteellinen koulutus

**2%**

Muu koulutus

*THL:n henkilöstö vuonna 2018.*

# TALouden JA HANKINTOJEN SUUNNITTELU

THL:n keskeiset rahoituslähteet ovat valtion budjetissa myönnetty talousarviorahoitus, yhteisrahoitteinen toiminta (ml. yhteistoiminta) ja maksullinen palvelutoiminta. Lisäksi THL toimii valtionapuviranomaisena, johon liittyen THL myöntää valtionavustuksia eri tarkoituksiin.

## Budjettirahoitus

Vuonna 2019 talousarviorahoitukselle budjetoitujen menojen kokonaismäärä on 60,7 milj. euroa, josta suurin osa, 63 %, kohdistuu laitoksen asiantuntija- ja tutkimustoiminnan luonteesta johtuen palkkamenoihin. THL:n talousarviorahoituksen määrä on supistunut viime vuosina merkittävästi. Samaan aikaan laitoksen lakisääteisiä tehtäviä on lisätty mm. sote-toimintojen osalta.

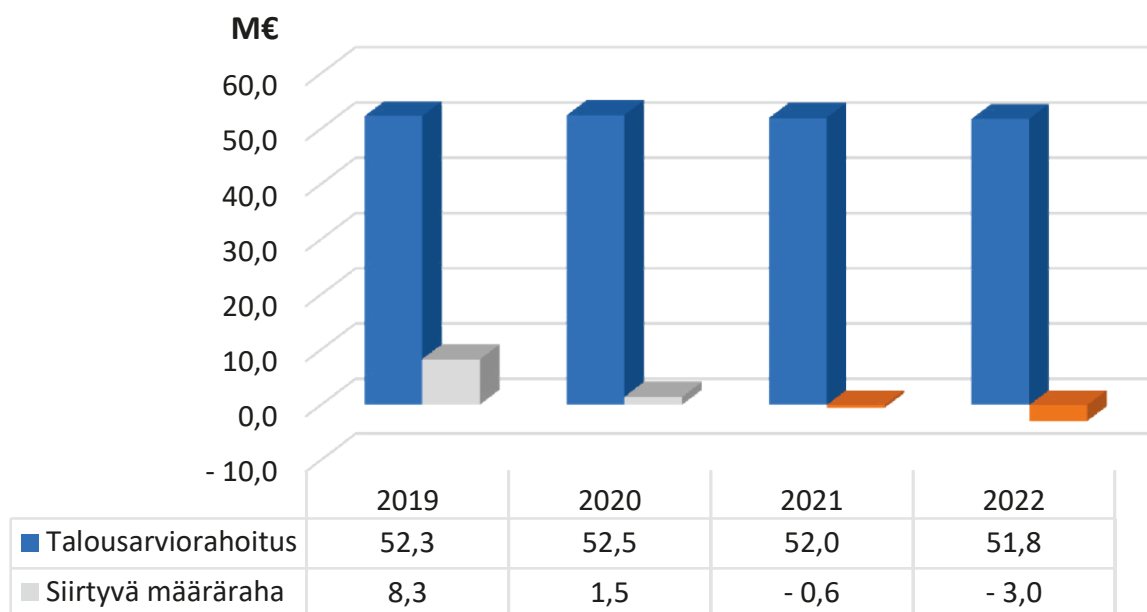
## Yhteisrahoitteinen toiminta

Vuonna 2019 yhteisrahoitteisen toiminnan ulkopuoliselle rahoitukselle budjetoitu menojen kokonaismäärä on 14 milj. euroa (ei sisällä momenttien käyttöä eikä omarahoitusosuutta). Yhteisrahoitteisella toiminnalla tarkoitetaan rahoitusta, joka saadaan laitoksen ulkopuoliselta taholta ilman velvoitetta luovuttaa rahoittajalle välitöntä vastiketta. THL:n suurin yhteisrahoitteisen toiminnan rahoittaja on sosiaali- ja terveysministeriö. Yhteisrahoitteiseen toiminnan rahoituksesta laitokselle kertyvät budjetoidut yleiskustannukset ovat 2,6 milj. euroa. Toiminnan suunnittelussa tasana on käytetty 3,5 miljoonan euron tasoa, eli riskin suuruus on noin 1 miljoona euroa. Rahoituksen tason ylläpitämiseen kohdistuu merkittäviä haasteita, koska kilpailu ulkopuolisesta rahoituksesta kiristyy edelleen ja riittävän omarahoitus-osuuden saaminen niukkenevista resursseista on hankalaa.

## Maksullinen palvelutoiminta

Vuonna 2019 maksullisen palvelutoiminnan budjetoidut tuotot ovat 8,3 milj. euroa. Maksullisella palvelutoiminnalla tarkoitetaan tuotteiden ja palveluiden myyntiä joko kilpailuilla markkinoilla tai julki-soikeudellisina suoritteina (lainsäädäntöön perustuva monopoli) omakustannushintaan. THL:n maksullinen toiminta koostuu pääosin laboratoriotutkimuksista ja -analyyseistä sekä projektitoiminnasta. Suurin osa maksullisen palvelutoiminnan budjetoiduista menoista on palkkamenoja ja yleiskustannuksia. Maksullisen palvelutoiminnan budjetoitu voittoprosentti koko toiminnan osalta on 12 %. Maksullisen palvelutoiminnan käyttäjämätavoite toiminnan suunnittelussa on kolme miljoonaa euroa, mikä tavoitteena on realistinen budjetoitu käyttäjämäärä huomioiden.

## Talousarviorahoitus 2019 - 2022



Vuonna 2020 KIKY:n mukainen  
lomaravähennys loppuu

THL:n talousarviorahoitus 2019–2022.

### Talousarviorahoitus – THL:n toimintameno-momentin kehitys 2019–2022

THL:n talousarviorahoitus on laskenut vuosien 2015–2019 välillä reaalisesti noin 25 %, kun sille osoitetut uudet toiminnot määrärahan siirtoineen huomioidaan määrärahan suuruutta arvioitaessa. Tehdyt leikkaukset ovat kohdistuneet THL:n tutkimus-, asiantuntija- ja kehittämistoimintaan, koska THL:n runsaasti lakisääteisiin viranomaistehäviin niitä ei voida kohdentaa ilman lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia. Leikkaukset vähentävät STM:n ja muun valtionhallinnon, kuntien sekä sosiaali- ja terveysalan saamaa asiantuntijatukea sekä vaarantavat THL:n kyvyn tuottaa päätöksentekoa tukevaa tietoa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi sekä erityisesti THL:n mahdollisuuden tukea sote-muutoksessa palvelujen kehittämistä.

Talousarviorahoituksen osalta tiedossa ei ole merkittäviä uusia leikkauksia. Laitoksen tämänhetkinen menotaso ja sen näköpiirissä olevat kohoaminen (mm. uuden K-rakennuksen myötä kasvavat vuokratustannukset, investointitarpeet) edellyttävät tulevaisuudessa menotason sopeuttamista, ulkopuolisen rahoituksen merkittävää vahvistamista tai talousarviorahoituksen tason nostoa, jotta talouden terve tasapaino olisi saavutettavissa. Talouden tasapainottamiseen liittyvät toimet on aloitettava viimeistään vuonna 2020.

### Muun talousarviorahoituksen käyttö

THL käyttää toimintansa rahoittamiseen myös muita valtion talousarvion momentteja kuin toimintamomenttiaan. Suurimmat muut momentit käytöltään ovat rokotteiden hankinta, sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakasjärjestelmät, oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot sekä erilaiset valtionavustukset, joita THL myöntää.



Muu talousarviorahoitus 2019	Budjetti	%
Henkilöstökustannukset	4393 816	5
Aineet ja tarvikkeet	28 221 650	33
Vuokrat	1 125 000	1
Palvelujen ostot	11 820 843	14
Matkat ja muut kulut	40 591 567	48
<b>Yhteensä</b>	<b>86 152 876</b>	<b>100</b>

*THL:n muun talousarviorahoituksen käyttö vuonna 2019.*

THL myöntää vuosittain valtionavustuksia useaan erilaiseen tarkoitukseen. Valtionavustusten volyyymi on kasvanut jatkuvasti THL:lle siirtyneiden uusien tehtävien myötä. Vuonna 2019 THL tulee myöntämään noin 35,6 miljoonaa euroa valtionavustuksia yhteensä 12 eri valtionavustusmuotoon, joista suurimmat ovat turvakotitoiminta, n. 19 miljoonaa euroa, sekä rikos- ja riita-asioiden sovittelutoimintaan liittyvät avustukset, n. 6,8 miljoonaa euroa.

Valtionavustuksen nimi	Määrä
Terveystiedon edistämisen määräraha	2 190 000
Turvakotitoiminta	19 000 000
Rikos- ja riita-asioiden sovittelu	6 780 000
Nollalinja - Auttava puhelin	710 000
Päihteitä käyttävien äitien hoito	2 900 000
Näkövammarekisteri	136 000
Syöpärekisteri	899 000
Käypähoito -suositukset	735 000
Hoitotyön suositukset	396 000
Alkoholitutkimussäätiö	350 000
UKK-instituutti	928 000
Sotasiirtolaiskorvaukset	600 000
<b>Yhteensä</b>	<b>35 624 000</b>

*THL:n myöntämät valtionavustukset.*

## Riskirahoitus

Riskirahoitukseen on suunniteltu toiminta, johon budjetoitavaiheessa ei ole vielä osoittanut rahoitusta. Osa riskirahoitukseen kirjatuista toimista on tarkoitettu rahoittamaan talousarviorahoituksella ja osa yhteisrahoitteisen toiminnan rahoituksella.

<b>Riskirahoitus 2019</b>	<b>Budjetti</b>	<b>%</b>
Henkilöstökustannukset	4 334 594	54
Aineet ja tarvikkeet	93 742	1
Vuokrat		0
Palvelujen ostot	1 109 335	14
Matkat ja muut kulut	1 363 199	17
<b>Yhteensä</b>	<b>6 900 870</b>	<b>87</b>
<b>Yleiskustannusennuste</b>	<b>1 071 660</b>	<b>13</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>7 972 530</b>	<b>100</b>
Riskirahoituksen HTV yhteensä	68,3	

*THL:n riskirahoitus vuonna 2019.*

## Hankintatoimi

THL jatkaa hankintatoimensa digitalisointia vuoden 2019 aikana. Hankintaprosessi sähköistetään: hankinta-asiakirjat, kuten esimerkiksi sopimukset, allekirjoitetaan sähköisesti ja kerran tallennetut hankintoihin liittyvät asiakirjat siirtyvät automaattisesti kilpailutusjärjestelmästä ja sopimushallinnasta sähköiseen arkistoon. THL:ssa hyödynnetään keskitettyä hankintatointia. Lisäksi THL edistää hankintojensa suunnitelmallisuutta.

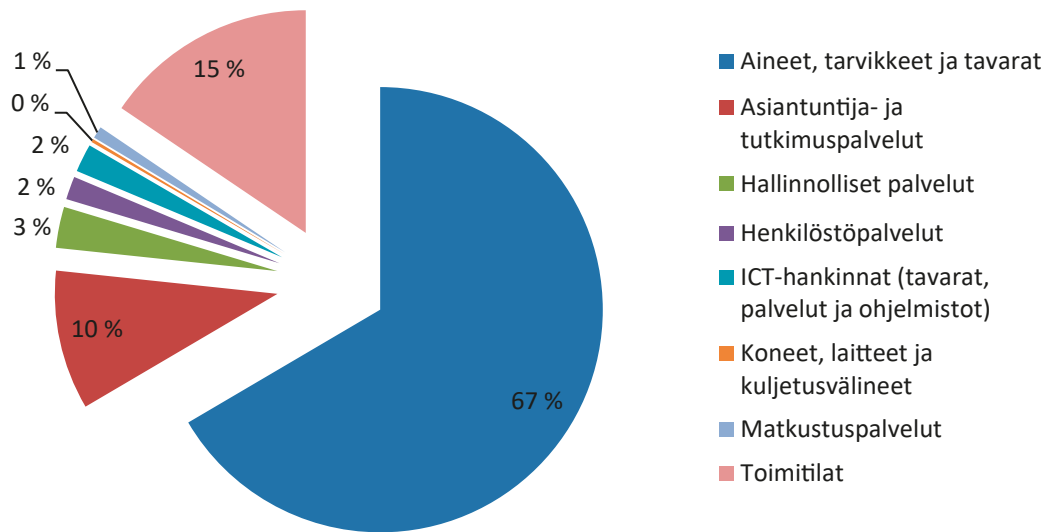
Hankintojen suunnittelu kattaa kaikki THL:n tekemät hankinnat rahoituslähteestä riippumatta.

Kolme suurinta hankintakategoriaa (aineet, tarvikkeet ja tavarat, toimitilat sekä asiantuntija- ja tutkimuspalvelut) muodostavat yli 90 prosenttia kaikista suunnitelluista hankinnoista. Kymmenen suurimman yksittäisen suunnitellun hankinnan osuus on yli 70 prosenttia kaikista suunnitelluista hankinnoista. Suurimman ryhmän muodostavat rokotehankinnat, jotka ovat tasan puolet kaikista suunnitelluista hankinnoista. Toiseksi suurimman ryhmän muodostavat tilavuokriin liittyvät hankinnat, jotka ovat reilun kymmenen prosenttia kaikista suunnitelluista hankinnoista. Kolmanneksi suurimman ryhmän muodostavat sovelluskehitys, joka on piirun verran yli kymmenen prosenttia kaikista suunnitelluista hankinnoista. Toimitilahankinnat sisältävät toimitilojen vuokrat ja siihen liittyviä kustannuksia kuten sähkö, lämmitys ja vesi. Rokotehankinnat (aineet, tarvikkeet ja tavarat) sisältävät tulevana vuosina kilpailutettavia rokotehankintoja. Rokotehankinnat kilpailutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

<b>THL hankintaluokat</b>	<b>EUR</b>		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31 402 825		
Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut	4 779 000		
Hallinnolliset palvelut	1 407 650		
Henkilöstöpalvelut	792 550		
ICT-hankinnat (tavarat, palvelut ja ohjelmistot)	964 950	<b>Ryhmä</b>	<b>Osuus-%</b>
Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	107 500	Rokotteet	50%
Matkustuspalvelut	408 000	Tilavuokrat	12 %
Toimitilat	7 329 000	Sovelluskehitys	11%
<b>Yhteensä</b>	<b>47 191 475</b>	<b>Yhteensä</b>	<b>73%</b>

*THL:n hankintaluokat*

## THL hankintaluokkien jakauma



*THL:n hankintaluokkien jakauma.*

# TOIMITILAT

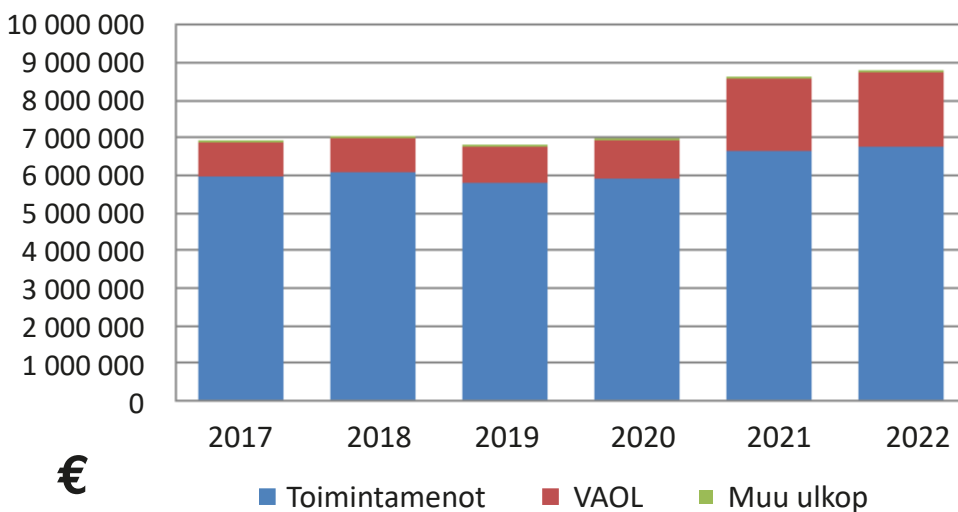
## Strategiset tavoitteet

Toimitilojen kehittämisessä tulevien vuosien suuri haaste on hallita välttämättömistä peruskorjauksista ja uudisrakentamisesta aiheutuva paine vuokrien nousuun. THL:n toimitilojen käytössä ja kehittämisessä otetaan huomioon taloudelliset reunaehdot, valtion toimitiloille asetetut tavoitteet ja suositukset sekä laitoksen johdon linjaukset työympäristön kehittämisestä. Tavoitteena on, että toimitilat tukevat parhaalla mahdollisella ja kustannustehokkaalla tavalla laitoksen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Tämä edellyttää toiminnan tarpeista lähtevää pitkän tähtäimen suunnittelua, jossa lähtökohtina ovat henkilöstön työhyvinvointi sekä tilankäytön tehokkuus ja mahdollisuudet hyödyntää kumppaneiden ja muiden toimijoiden kanssa yhteisiä resursseja. THL:llä ja Senaatti-kiinteistöillä on vuosia jatkunut vahva kumppanuussuhde, joka luo suunnittelulle ja yhteiskehittämiselle vahvan perustan.

## Säästöjä toteutetaan seuraavilla toimenpiteillä

Jatkamme toimitilojen käytön tehostamista Työympäristömme 2020 -hankkeen suunnitelmien mukaisesti. Hankkeen yhteydessä tehtyjä linjauksia sovelletaan kaikissa THL:n toimitilojen kehittämishankkeissa. Käytämme joustavia työaikatarkoituksia ja tuemme monipaikkaista työtä mm. nykyaikaisella tietotekniikalla ja sen hyödyntämisen osaamista kehittämällä. Varmistamme uuden K-rakennuksen toteuttamisessa sekä muissa laboratorio- ja erikoistiloissa, että toiminnan ja teknologian kehittyminen hyödynnetään myös tehokkaampana tilankäyttönä. Etsimme Senaatti-kiinteistöjen kanssa ratkaisut, joilla lopetetaan vuokravastuumme vapautuvista tiloista valtion kokonaisedun mukaisesti ja mahdollistetaan yhteisten toimitila- ja palveluresurssien käyttö kolmansien osapuolten kesken.

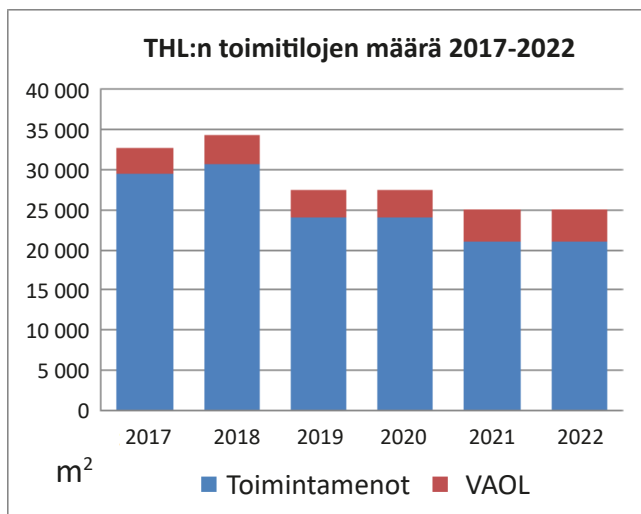
## THL:n toimitilavuokrat 2017-2022 päivitetty 18.10.2018



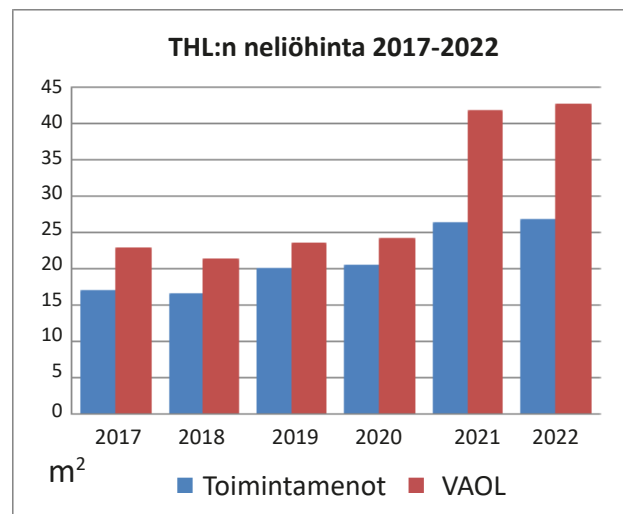
**THL:n toimitilamenojen kehitysarvio 2017–2022.**

## Toiminnalliset tavoitteet

Valtion toimitilastrategiassa toimistotilojen tilatehokkuuden raja-arvoksi on asetettu 15 m<sup>2</sup>/hlö, jonka THL on jo pääosin saavuttanut, kun huomioidaan kaikki tiloissa työskentelevät. Työympäristömme 2020 -hankkeessa käytännön tilatehokkuutta, eli erityisesti tilojen käyttöastetta, on parannettu asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hankkeella saavutettu tilatehokkuuden kasvu mahdollisti luopumisen n. 5 500 m<sup>2</sup> toimistotiloista Tilkanmäen kampuksella sekä suunnitellut menosäästöt. Vapautuneisiin tiloihin muuttaa vuoden 2020 alussa Fimea, jonka sijoittumista kampukselle sekä yhteisten tilojen ja palvelujen käyttöä suunnitellaan yhteistyössä Senaatin, Fimean ja THL:n kesken. Toimitilat ja niihin liittyvät palvelut ovat merkittävä ympäristöön vaikuttava kokonaisuus. Kestävää kehitystä ja ympäristövastuutamme edistämme monilla tiloihin ja niiden käyttöön liittyvillä kehittämistoimilla ja valinnoilla.



THL:n toimitilojen määrä.



THL:n tilojen neliöhinta.

## Tilkanmäen kampuksen kehittäminen

Tilkanmäen kampuksen kehittämisen tavoite on tehostaa ja tiivistää toimistotilojen käyttöä, uusia ja keskittää laboratorioden sekä muiden erityistoimintojen tiloja ja toteuttaa koko kampuksen logistiikkatoimintojen uudelleenjärjestelyt. THL toimii aktiivisena osapuolena kampuksen kehittämisessä hallinnonalan monen käyttäjän kampukseksi, jolloin yhteisten tilojen ja palvelujen käytössä saavutetaan merkittäviä synergiaetuja.

Keskeisenä osana kampuksen kehittämistä on uuden K-rakennuksen toteuttaminen vuosina 2017–2020 oikeuslääkinnän, -toksikologian ja -genetiikan sekä mikrobiologisen erityislaboratorion tarpeisiin ja oikeuslääkäriasemaksi. K-rakennuksen toteuttaminen vapauttaa laboratoriotiloja kampukselta sekä Helsingin yliopistolta vuokratut oikeuslääkinnän avaus- ja laboratoriotilat yliopiston Ruskeasuon kampukselta. Uudet tilat merkitsevät tilakustannusten nousua, mutta toisaalta vapautuvista tiloista muodostuu säästöä.

H-rakennukseen siirrettiin vuonna 2018 K-rakennuksen alta poistuvasta D-rakennuksesta näytehallinnan sekä kampuksen logistiikkaan ja kiinteistötekniikkaan liittyvät tilat osin pysyvänä ratkaisuna (pakkashuoneet, kuivanäytteet) ja osin väliaikaisena ratkaisuna (syväjäärkut). Näiden sekä rakennukseen toteutettujen muiden, mm. väestötutkimushankkeita ja interventiotutkimuksia tukevien tilojen sekä kokous- ja koulutustilojen täysimääräinen käyttöönotto jatkuvat vuodelle 2019. H-rakennuksen tiloihin on suunniteltu myös HUS:n näytearkistoja organisaatorajat ylittävänä näytehallinnan yhteistyönä. H-rakennuksen käyttöönotto lisää toimitilakustannuksia arviolta 440 000 euroa vuodes-

sa, joita toisaalta vuokravastuiden päättyminen purettavasta D-rakennuksesta pienentää noin 250 000 euroa vuodessa.

THL:n genomiikka ja biomarkerit -yksikkö sijaitsee tutkimuskeskus Biomedicumissa ja sen kansantautilaboratorio ("biokemian laboratorio") Tilkanmäellä F-rakennuksessa. Kun F-rakennuksen muut toiminnot siirtyvät toisaalle, suunnitellaan myös kansantautilaboratoriolle strategian mukainen uusi sijoittamispaikka. Koko yksikkö, ml. Biomedicumissa olevat toiminnot, voidaan sijoittaa pitkällä tähtäimellä Tilkanmäen kampukselle esim. H-rakennukseen, jolloin muodostuisi näytehallinnan kanssa synerginen kokonaisuus. Tähän suunnitelmaan vaikuttaa myös THL:n yhteyteen perustettavan Genomikeskuksen sijoittaminen. Toinen vaihtoehto on keskittää toiminnot Biomedicumiin tai Meilahden alueelle edellyttäen, että sieltä järjestyy tiloja. Tähän kokonaisuuteen liittyy paljon epävarmuustekijöitä ja auki olevia muita suunnitelmia, joten tarkempi suunnittelu ei ole toistaiseksi mahdollista.

Vuoden 2017 aikana THL selvitti yhteistyössä HUS:n ja SPR:n kanssa mahdollisuuksia toteuttaa yhteinen näytehallinnan tila- ja palveluratkaisu sisältäen mm. mittavan näytehallintarobotiikan hankinnan. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös Biopankkien osuuskunnan rooli. Näytehallintaan liittyvissä suunnitelmissa on kaikilla organisaatioilla niin paljon epävarmuustekijöitä ja perustavaa laatua olevia keskeneräisyyksiä, että yhteisen suunnitelman edistäminen konkreettisemmalle tasolle ei toistaiseksi ole mahdollista. Asia on kuitenkin kansallisesti merkittävä ja THL:n tulee olla jatkotyössä tiiviisti mukana.

## **Muiden toimipisteiden kehittäminen**

Turussa sijaitsevat oikeuslääkinnän toimistotyötilat ja histologian laboratorio sijoitettiin vuonna 2018 Turun yliopiston Medisiina B -rakennukseen. Vainajien käsittely jäi edelleen Medisiina A -rakennukseen. Yhteistyössä Senaattikiinteistöjen ja yliopiston sekä VSSHP:n kanssa on suunniteltu kyseisten rakennusten peruskorjausta. Suunnitelmien mukaan uudistetut tilat ovat valmiina käyttöön vuonna 2020, jolloin THL:n toiminnot keskittyvät yhdeksi kokonaisuudeksi Medisiina A- ja B-rakennuksiin. THL:n muut kuin oikeuslääkinnän toiminnot jäänevät aikaisemmista suunnitelmista poiketen nykyisiin tiloihin Turun Datacityyn.

Kuopiossa THL:n tilat Neulasen tutkimuskeskuksessa vaativat sekä tilajärjestelyjä, tilojen käytön tehostamista että tilojen peruskorjausta. Vuonna 2019 onkin tarkoitus toteuttaa työympäristön kehittämishanke Kuopiossa yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Hankkeeseen toivotaan mukaan myös samassa kiinteistössä sijaitsevaa Työterveyslaitosta.

Oikeuslääkinnän tiloihin Oulun yliopistolla suunniteltiin ja toteutettiin muutostöitä erityisesti parantamaan toiminnan turvallisuustasoa. Muutosten toteuttaminen viivästyi sen verran, että joidenkin toimintojen osalta käyttöönotto tapahtuu vasta vuoden 2019 alussa. Tampereen oikeuslääkinnän tilajakoihin ja tilojen käyttöön pyritään yhteistyössä PSHP:n kanssa saamaan joitakin muutoksia, joilla pyritään parantamaan sekä tilojen käytettävyyttä, tehokkuutta että turvallisuutta.

## VIESTINTÄ

Viestinnän yksi ydintehtävä on tukea THL:n strategisten päämäärien saavuttamista. Vuonna 2019 käynnistyy THL:n strategian uudistaminen. Strategian valmisteluun liittyy aktiivinen vuoropuhelu eri sidosryhmien kanssa. Viestinnällä tuetaan strategiaproessin onnistumista myös siinä vaiheessa, kun strategiasta muokataan koko henkilöstön työtä suuntaavaa näkymää. Strategian tavoitteiden tunnetuksi tekeminen edellyttää laajaa viestintää paitsi henkilökunnalle, myös kumppaneille ja sidosryhmille. Uusi strategia merkitsee myös viestinnän sisältöön ja kanaviin muutoksia, jotka selviävät prosessin aikana.

Asiakkaiden odotuksiin vastaaminen ja toimintaympäristön kiivas muutostahti edellyttävät viestinnän jatkuvaa uudistumista. Tietotalon viestinnän on heijastettava toimintaympäristön muutoksia ja samalla oltava myös itse muutoksen rakentaja. Niin sisällön kuin kanavien ja tuotteiden on uudistuttava, jotta tietomme pystyy kilpailemaan muiden viestien kanssa.

Thl.fi on THL:n keskeisin kanava mittavan tietopääomamme äärelle. Sen teknisen alustan uudistaminen vuonna 2019 merkitsee myös konseptin tarkistusta. Palvelusta saamamme palaute on ollut vahvasti positiivista ja käyttömäärä on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2018 yksittäisten käyntien kasvu jatkuu edellisten vuosien tapaan ja tulee olemaan noin 8,1 miljoonaa. Uudistus edellyttää koko laitokselta isoa ponnistusta sisältöjen arvioimiseksi ja päivittämiseksi.

Mainemittarin 2018 perusteella THL:n julkisuuskuva on parantunut kaikilla ulottuvuuksilla. Aktiivinen ja monipuolinen viestintä sekä asiakkuustyö ovat tuottaneet tulosta. Koko THL:n toiminnassa on kuitenkin edelleen lisättävä joustavuutta, ihmisläheisyyttä, ennakoivuutta, yhteneväisyyttä ja nopeutta. Tämä luo hyvät edellytykset viestinnän laadun parantamiselle.

THL:n ja sen tuottaman tiedon tunnettuutta on kuitenkin parannettava. Tämä edellyttää mm. entistä parempia tietotuotteita ja sisältöjä. Tätä tukee mm. markkinointiviestinnän määrän kasvattaminen.

Mainemittarin perusteella THL:n näkymistä yhtenä vahvana toimijana on tarpeen parantaa. Koko talon yhtenäistä ja koordinoitua näkyvyyttä on tehostettava. Tähän liittyen mm. THL:n brändi ja sen sisältö on päivitettävä. THL:n brändielementit on suunniteltu paperiaikaan. Digitaalinen viestintä edellyttää kuitenkin aivan erilaista visuaalisen ilmeen palettia ja muita brändin osatekijöitä. Myös organisaation puheen ja kuvan on heijastettava tätä päivää. Brändin uudistaminen on olennainen osa myös strategian toimeenpanoa, sillä brändin tulee heijastaa uusia tavoitteita.

Viimeisimmän mediabarometrin mukaan mielikuva THL:stä on hallinnonalan paras. Mediabarometrin mukaan THL:n tunnettuus median keskuudessa on hivenen notkahtanut, erityisesti alueellisesti. Näkyvyyttä ja yhteistyötä alueellisen median kanssa on lisättävä. Asiantuntijoiden tavoitettavuuteen on myös kiinnitettävä entistä enemmän huomiota.

Aiempaa tiukempi tietosuoja ja -turva sekä lisääntyvät uhat tällä alueella korostavat myös kriisitilanteiden viestinnän tärkeyttä, saumatonta reagoitua ja yhteistyötä koko THL:n sisällä.

THL:lle kaavailut uudet toiminnot, lupaviranomaistehtävä ja genomikeskus, edellyttävät viestinnältä kahden uuden brändin rakentamista ja tunnettuuden edistämistä.

Mittava palvelujärjestelmän uudistaminen tulee olemaan toteutuessaan merkittävää uudelleenajattelua edellyttävä uudistusprosessi – viestintä mukaan lukien. Uudistus edellyttää myös myönteistä ja ratkaisukeskeistä vuorovaikutusta sekä asiakkaan tavoittamista tehokkaasti ja häntä puhuttelevalla tavalla ja siten, että viestimme sisältö ja ajoitus vastaa asiakkaan tilannetta. Iso työsarja koko THL:lle.

## TIETOTURVA JA TIETOSUOJA

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos käsittelee laajasti erilaisia henkilötietoja lakisääteisiin tehtäviinsä perustuen. Käsiteltäviä tietokokonaisuuksia ovat esimerkiksi: lakisääteisiin seurantatehtäviin ja viranomaispalvelujen toteuttamiseen liittyvä ensisijainen käsittely (tartuntataudit, laboratoriot, oikeuslääkintä, oikeustoksikologia, oikeuspsykiatria ym.) palvelujen järjestämisroolissa tehtävä alaisen hallinnon tietojen käsittely (vankiterveydenhuolto, koulukodit, mielisairaalat, sovittelutoimistot ym.) suostumuksella kerättävien väestötutkimusaineistojen henkilötiedot (terveystarkastus- ja kyselytutkimukset) valtakunnallisiin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilörekistereihin ja tilastointiin liittyvät henkilötietojen käsittely (potilas- ja asiakastietojen toissijainen käsittely) biopankkitoiminta tilastoviranomaisroolissa käsiteltävät henkilötiedot (mm. Tilastokeskuksen ja Väestörekisterikeskuksen tiedot) työantajan tavanomaiset hallinnolliset työntekijöitä ja asiakkaita koskevat tiedot.

Vuoden 2019 aikana THL jatkaa toimenpiteitä EU:n yleisen tietosuojasetuksen tuomien uusien vaatimusten täyttämiseksi. Suurin tietosuojasetuksen muutos on läpinäkyvyyden periaate, joka konkretisoituu lisääntyneenä kirjallisen tietosuojadokumentaation vaatimuksena ja rekisteröidyille annettavana informaationa. Osana toimenpiteitä jatketaan aineistojen läpikäyntiä ja vaadittavan tietosuojadokumentaation kehittämistä. Lisäksi toimenpiteissä kiinnitetään erityistä huomiota rekisteröityjen oikeuksien toteutumiseen.

### Toiminnalliset tavoitteet

Toimenpide	Työmme tulokset 2019–2020
Aineistojen inventointi, arkistointi ja hävittäminen	Kaikki aineistot on inventoitu ja tiedot dokumentoitu tai päivitetty. Arkistoitavat aineistot on tunnistettu ja tarpeettomat aineistot on hävitetty.
Henkilötietoja sisältävien aineistojen dokumentointi	Henkilötietoja sisältäville aineistoille on luotu tai päivitetty tietosuojalainsäädännön mukainen dokumentaatio.
Rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen	Henkilötietoja sisältävien aineistojen rekisteröityjen oikeudet ja mahdolliset poikkeukset on tunnistettu ja dokumentoitu. Rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiseksi luodaan tarvittavat prosessit ja otetaan käyttöön riittävät tekniset ratkaisut.
Henkilötietoaineistojen ohjeiden päivittäminen, laatiminen sekä aineistokohtaisten käsittelyprosessien kuvaaminen	Erityisesti arkaluonteisia henkilötietoja sisältävän aineiston käsittelyprosessit ja aineistokohtaiset käsittelyohjeet on dokumentoitu.







TERVEYDEN JA  
HYVINVOINNIN LAITOS

**Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL**

Postiosoite: PL 30, 00271 Helsinki

Käyntiosoite: Mannerheimintie 166, Helsinki

Puhelin (vaihe): 029 524 6000

Sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi • Tiedustelut: info@thl.fi

**[www.thl.fi](http://www.thl.fi) • [twitter.com/THLorg](https://twitter.com/THLorg) • [facebook.com/thl.fi](https://facebook.com/thl.fi)**